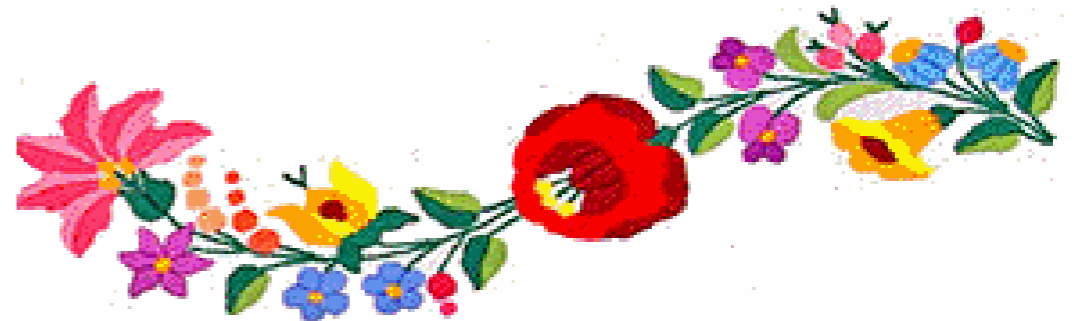
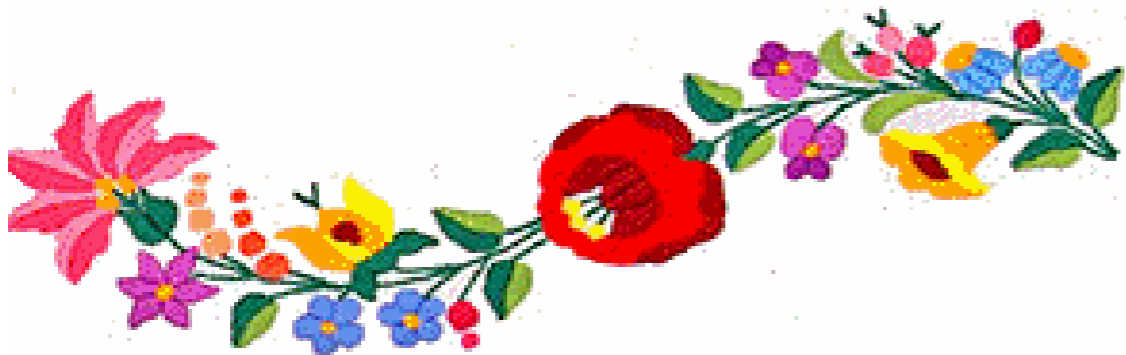

MONDATTAN

7. osztály

A RÉSZESHATÁROZÓ

Gyűjtsünk a képek segítségével részeshatározós szószerkezeteket!

Kinek ad
virágot a
kislány?

A kislány a
nagymamájának
ad virágot.

Az egérke az
oroszlánnak
segít.

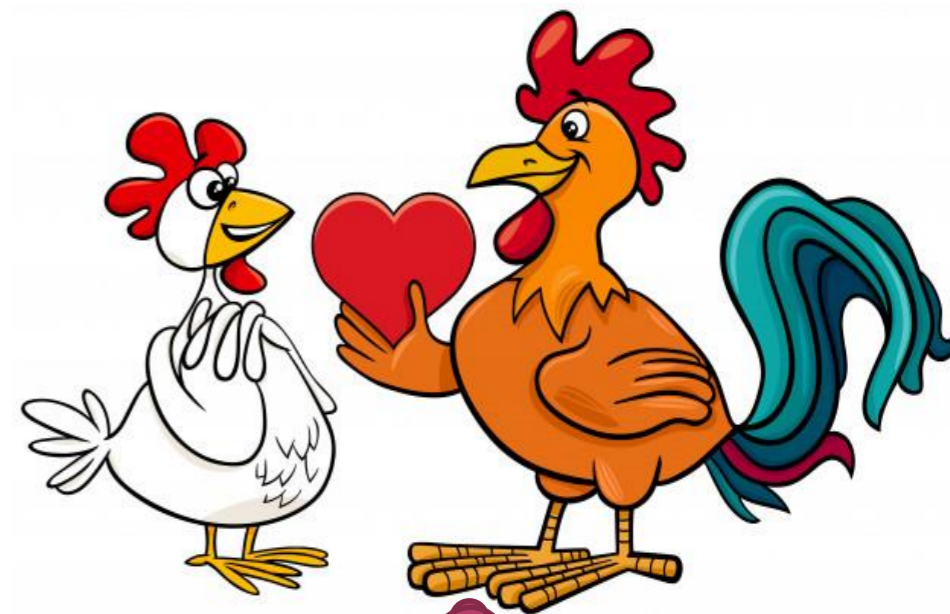
Kinek segít
az egérke?

Kinek készít
ebédet a
szakács?

A szakács a
család részére
készít ebédet.

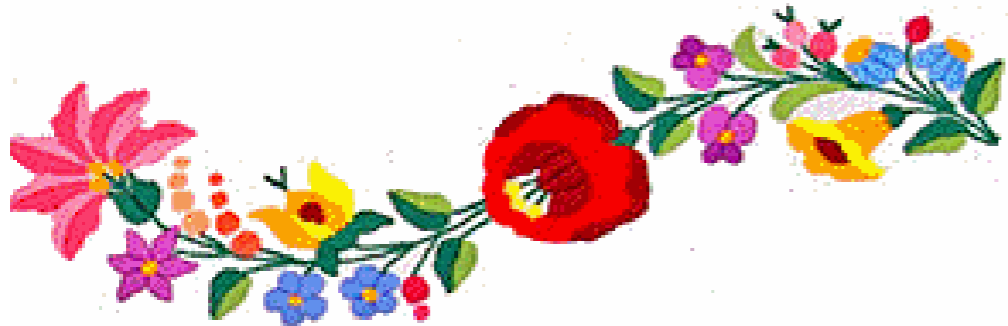
A kakas a
tyúknak
udvarol.

Kinek
udvarol a
kakas?

Figyeljétek meg a

részeshatározókat az idézetekben!

„**Aki szegény, az a legszegényebb,
Fázósságát od'adja a télnek,
Melegét meg od'adja a nyárnak,
Üres kedvét a puszta határnak.**”

(József Attila)

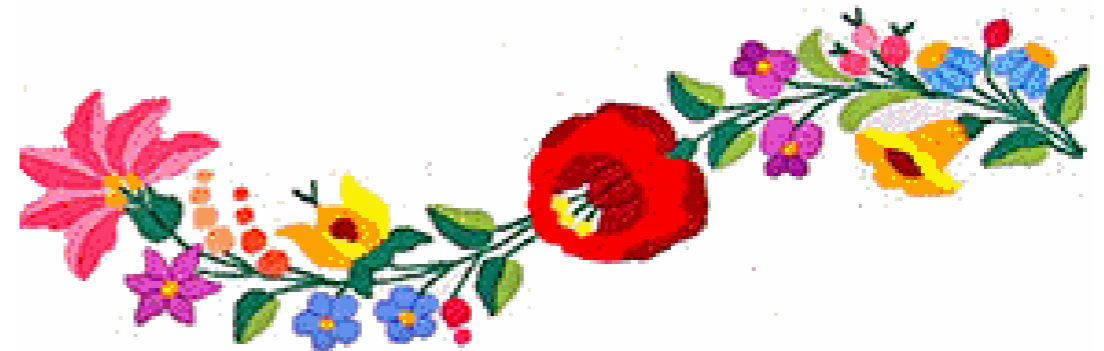
Kívánt időszak az ősz a gyermekeknek,

Mint anya jön elé,

Aki fiainak számára kosarát

Gyümölcssel terhelé.

(Petőfi Sándor)

A részeshatározó

Elemezd a mondatokat a tanult módon!

Julcsa szendvicset készített a barátnőinek reggel.

MEGOLDÁS

Julcsa szendvicset készített a barátnőinek reggel.

határozott

t

igei áll.

részesH

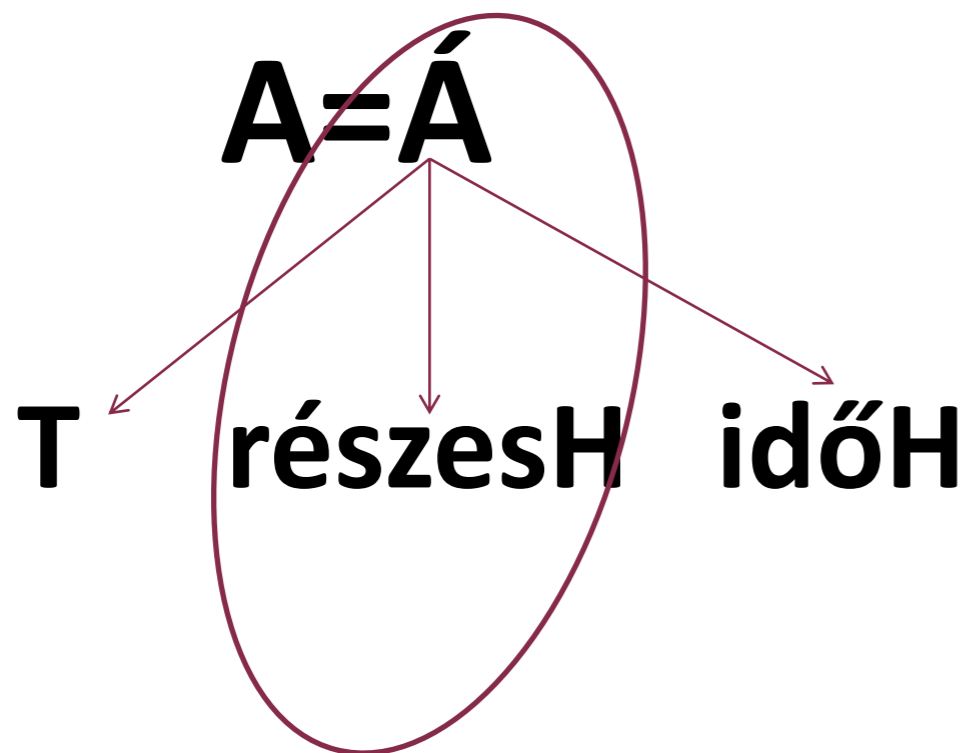
időH

ragos névszó

Részeshatározós szó szerkezet:

készített a barátnőinek

állítmány és határozó

**Izgatottan vásároltam ma ajándékot a
barátnőm számára.**

MEGOLDÁS

Izgatottan vásároltam ma ajándékot a barátnőm számára. (Én)

állapotH

igei áll. időH

t

részesH

névutós névszó

(A)=Á

áH időH T részesH

Részeshatározós szó szerkezet:

Vásároltam a barátnőm számára

állítmány és határozó

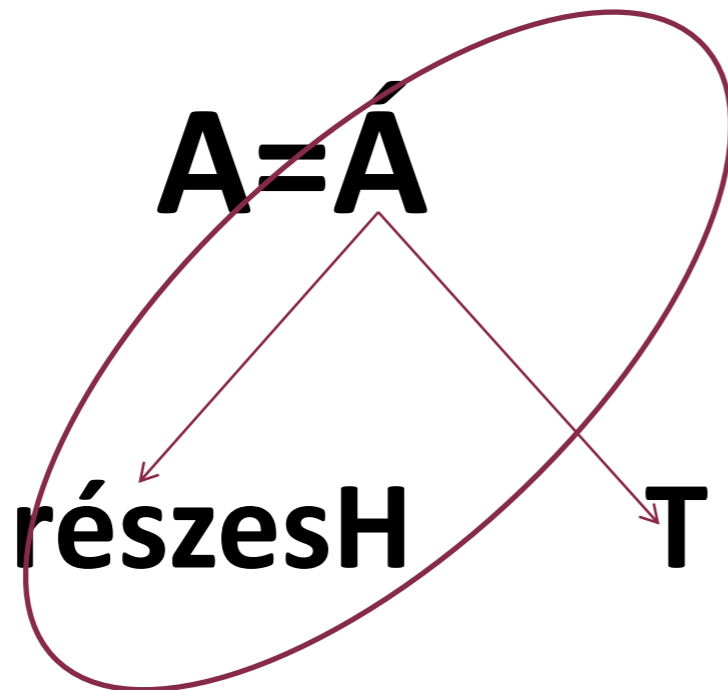
Nekem sokat jelent a sport.

MEGOLDÁS

Nekem sokat jelent a sport.

részesH t igei áll. határozott

ragos névmás

Részeshatározós szó szerkezet:

nekem jelent

állítmány és határozó

A részeshatározó (rH/ Hr) azt fejezi ki, hogy a cselekvés, történés, létezés kinek vagy minek a részére, számára megy végbe.

Kérdései: *Kinek?, Minek?, Kinek/Minek a számára, részére?*

Mondatelemzéskor hullámos vonallal húzzuk alá.

Leggyakoribb kifejezőeszközei:

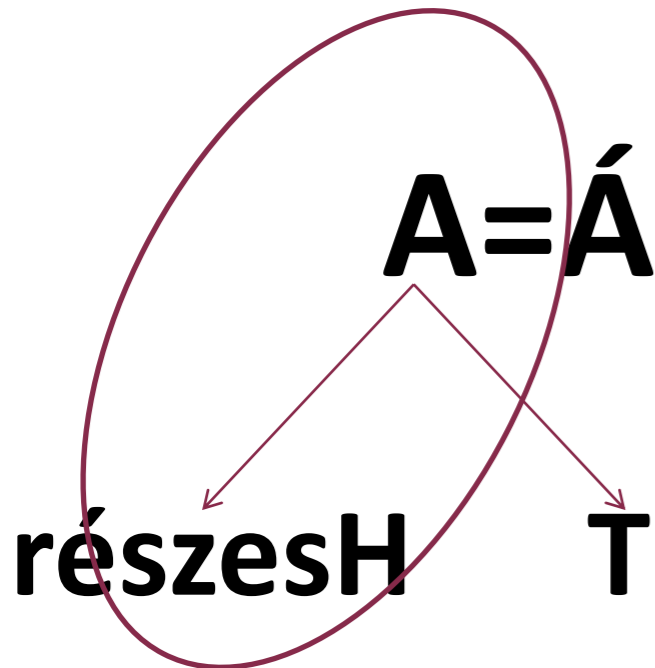
- ragos névszó, pl. *barátnőjének* (adta), *környezetednek* (ártasz),
- névutós névszó, pl. *az osztálytársaim számára*,
- névmás, pl. *nekem* (nem szólt), *valakinek* (vette)

A mondatban általában igei állítmánnyal vagy igenévvel kifejezett mondatrészsel alkot határozós szó szerkezetet.

Nekem nem kell venni semmit.

Nekem nem kell venni semmit.

Ragos névmás **részesH** **igei áll. határozott** **t**

Részeshatározós szó szerkezet:

nekem venni

alany és határozó

A **van, nincs, sincs állítmány** mellett nyelvünkben **-nak, -nek** ragos részeshatározóval fejezzük ki a birtokost.

Ez a birtoklást kifejező részeshatározó.

pl. **Nekem sincs laptopom.**

Jegyezd meg! Ne keverd a részeshatározót a birtokos jelzővel!

A birtokos jelző kérdése: **Kinek a/minek a ....?**

(tulajdonában van valami)

**A részeshatározó jellegzetes
névutója**

**Jellegzetes toldalék
/rag:**

SZÁMÁRA

RÉSZÉRE

-NAK, -NEK

Az orvos lázcsillapítót írt fel a beteg számára.

Tegnap visszaadtam Lórinak a füzetét.

Részeshatározó vagy birtokos jelző van-e a mondatokban?

Ajándékot küldött a szomszédnak.

A jó minőségű árunak nem kell reklám.

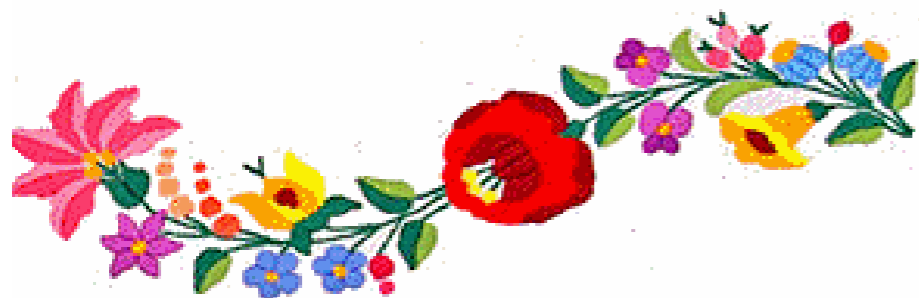
Megadta a szomszédnak a kölcsönt.

A könyvnek a lapjai megsárgultak.

Az új árunak a reklámja sokba kerül.

A szomszédnak a kölcsöne tetemes összeg.

MEGOLDÁS

Ajándékot küldött az ünnepeltnek.

A jó minőségű árunak nem kell reklám.

Megadta a szomszédnak a kölcsönt.

A könyvnek a lapjai megsárgultak.

Az új árunak a reklámja sokba kerül.

A szomszédnak a kölcsöne tetemes összeg.

Részeshatározó
Kinek/minek a
részére?

Birtokos jelző
Kinek a/minek a
...tulajdonában

ISMÉTLÉS

A részeshatározó (rH/ Hr) azt fejezi ki, hogy a cselekvés, történés, létezés kinek vagy minek a részére, számára megy végbe.

Kérdései: *Kinek?, Minek?, Kinek/Minek a számára, részére?*

Mondatelemzéskor hullámos vonallal húzzuk alá.

Digitális források:

www.nkp.hu

Okostankönyv

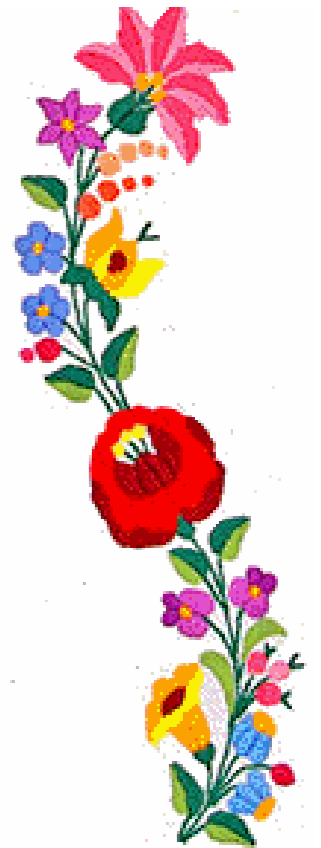
<https://www.youtube.com/watch?v=xXk1rJ27mU4>

Videótanár

Gyakorlásra határozók:

<https://learningapps.org/2835413>

<https://learningapps.org/2872601>

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Laki Boglárka- Rokvić Erzsébet: *Magyar nyelv. Gyakorló nyelvtan az általános iskolák 7. osztálya számára.* Belgrád: Tankönyvkiadó, 2020.

Lénárd Judit-Bernáth Magdolna-Patonainé Kökényesi Katalin: *Sokszínű magyar nyelv 7.,* Szeged: Mozaik Kiadó, 2019.

Lénárd Judit-Bernáth Magdolna-Patonainé Kökényesi Katalin: *Sokszínű magyar nyelv munkafüzet 7.,* Szeged: Mozaik Kiadó, 2019.

Pastyik Ilona: *Magyar nyelv. Gyakorló nyelvtan az általános iskolák 7. osztálya számára.* Belgrád: Tankönyvkiadó, 2009.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Készítette: Kormányos K. Gyöngyi